

Indult BÉTSBÖL Szeredánn. 14. Féb. 1787.

Török Ország. 5. Jan.

Ugya a' külömb külömb Német Levelek szerént ké-
 nek Török országnak mind belső, mind külső
 állapotát megitélnünk, ezt mondhatnók most Hol-
 lándiával azon őszi Légynek, mely a' maga vesze-
 delme előtt szokott leggonoszabb lenni. Edgy Lem-
 bergi tudósítás szerént, a' Lengyel országi határszé-
 leken olly hir támadott vala a' mult hónapnak végén,
 hogy a' Tatárok Kersonésusra ráutván 30000 népet
 öszve kontzoltanak légyen, mely tudósítás azért sem
 lehet igaz, mivel egész Kersonésusnak Lakoslit csak
 15 ezer fejekre számlálják, a' honnan bár ezen hir
 (a' Lengyelektől származván, kik a' Muszkát a' Tö-
 rokkal tsatázó mezőn szemlélni szeretnék) nem toké-
 letesen igazis; mindazonáltal lehet kisebb mértékben
 valami a' dologból; mert hogy a' Torok minden ha-

dieréjét öszve szedte légyen, és már maga bizottabb Basáinak bizonyos hadi rendeléseket is tett légyen, azt a' közönféges Levelek bizonyítják. Már a' fekete Tenger szoros partjain munkában lévő ujj Várait is, az Európai Insinéreknek drágán vásárlott tudományok által, tökéletesen elkészítette, és már most azoknak külföldi oldalaiokban, a' Gibráltár vára Formájára, gollyóbist hányó köszikla kementzekét épített, a' honnan az idegen Zászlójú hajókat, és az egész *Pontus - Euxinust* reszketővé tégye, Ontik a' gollyobisokat, és a' múlt hónapnak 13 dikán költ Velenzei tudósítások szerént úgy verbuálnak, mintha minden órán *Mársal* magával vólna szandékok szembe szállani; noha már ennekelötte 5 esztendővel ki ment vala némely Politikusok értelme szerént, az Európai leghatalmasabb septem virális Táblán ellenek a' nem álmodott sententzia, melynek tellyesfittésére az edgyben füzött erő napról napra addig nevededik, mig a' balra hajlott konty jobbra nem igazittatik. — Edgy Egyiptomnak *Alexándria* nevű városából a' múlt Decembernek 10-kén jött Tudósítás szerént az erősítettik, hogy ittenis a' Török Udvarnak legrofszabb lábou áll forsa; mert azonkivül, hogy az itt tsatázott nagy Tengeri vezérnek, a' múlt Oktoberben esett utközetében 15000 népét elvesztették; az egész alsó Egyiptom éhelhalással küszködik. Alexándriában, ebben a' szörnyű nagy kereskedő városban alig láthatni 2 — 3 idegen kereskedő hajót. A' fő vezér, Hajós-feregének felét eleségért és hadikészületért küldötte Konstantzinápolyba, már most a' hátra maradt hajóssereggel edgyütt sem gyözvén az éhgyomrot, kéntelenittetik Konstantzinápolyba visszfa térni. —

Hollandia. Ezen hajdon edgyesült, most edgyütt ellenkező Társaság mégis a' maga veszedelmes belső zenebonájának közepette fetrengvén, és a' maga belső nyavalyáját nem érezvén, nem hogy a' Helytartó Hertzeggel edgyezni kívánna, de még a' Frantzia udvarnak közbenvetett tanátsáts az eránt megvetvén, más Helytartó Hertzegről gondolkoznak. A' Hertzeg is a' maga elobbeni jussából legkissebbet sem akarván az ő háládatlanfágoknak áldozni: járnak edgyik Udvartól a' másikig a' petsétes Leveleket hordozó Kurírok, míg edyszer a' már rég megirt Sententziát, illy igékkel fogják venni: Ezen Levélnek vétele után 24 napok alatt így, és nem másképpen léfzen a' dolog, 's akkor hulel szemek szájak. — A' Prufzszus Király a' Hollandiai Helytartó Hertzeg fiának a' napokban a' Fekete-fas Rendnek tzi~~mer~~erét elkuldé, és a' mint tartatik, ezen Helytartó Hertzeg magais az edgy, és a' két feju fas Tzimer alatt tsendes órákra júi már valahára. — Nem régiben emlékeztünk vala, hogy ittenis a' Keresztényi Turedelem a' felebaráti szeretetet kezdte oledgetni, es a' felebaráti szeretet a' Hazafiak között részre hajlásnélkül osztogattya keresztényi tsókjait. A' Fobb igazgatóknak ezen közönséges végezések tokéletes igaz; — de vallyon meg kellé, ezen századnak gyalázattyára, mégis emlékeznünk arról, hogy a' Dáventriaiak ezen szent szándékban pártot ütven, a' magok R. Katholikus Felebarátjaikat, ezen megvilágosodott időben, semmi közönséges Hivatalra, vagy Hazafiu jusrá lépni nem ákarják engedni, mely ezen közönséges Réformátzió idején a' Réformátusi neven egész Európában nem kis motskot láttatik ejteni. — Nem a' Vallásban való buzgoság, hanem a' Kenyéririgység szokta az effélet valamint Hollandiában, ugy másutis szülni; minthogy

a' Kristust Kenyérért és borért követő Apostolok ezen arannyos Században mind erfényt hordozók fzeremének többnyire lenni, és többnyire az ilyen felebaráttokat vallás szine alatt üldözöknek tsak ez a' vallások: *ut bene sit in diebus nostris.*

Róma. — A' lopás, gyilkosság, és paráznafág a' szükfégnek és más környulállásoknak miatta olly közönségeffé kezdettek ezen Sz. Városban lenni, hogy a' Szentséges Atya tökéletesen elvégzte légyen magban minden (Afillumoknak) kegyelem menedék helyeknek eltöröltetéseket, hogy az Isten' 10 parantsolatait jobb rendbe szedhesse, az ez ellen vétöket halállal büntethesse. — A' Florentziai Udvarnak az Ekklesia dolgában nem régiben közönségeffé tett rendelései olly eleven érzékenyfégü közönséges mozgást okozott Romában, (azt írja edgy iró) hogy minden órán a' Római udvarnak bizonyos mozdulását fogjuk hallani, melynek megelőzésére nem régiben a' Kárdinálisok titkos gyüleffis tartottanak. Valamint minden nagy Városokban; ugy ittenis fok mindenféle valláffü idegenyek és vallással tsufolódók gyultenek öszve, kik a' flastrom nélkül szükölködö fehet, mindenféle nyilvánfágos tsufolódásokkal és sértegető (Pasquillufokkal) gyalázatos levelekkel mérgesittik. Egy bizonyos Anglus képrajzoló (ugy mondatik) edgy nagy veres süveges, kéttfégben esett, hajakot tépő Kárdinálisok fergét festvéne, az ezeknek kezekben lévő Feszületre követközendo irást téve: *Crucifixus non tantum pro nobis*: Nem tsak érettünk feszítettettmeg a' Kristus. — Sokan úgy vélekednek, hogy azon Képrajzoló tselekedte légyen ezt, a' ki, midön az ez előtt vólt Pápát ezen szent Hivatalra szentelnék, lefestette vala Ganganellit a' Pápai Szent székben minden Kárdinálisoknak köze-

pette, és a' reá szállandó Szent - Lelketis Galambképeben, festvén egy töltött fegyverrel lesben állott Jésuitatis edgy szegeletbe, ki a' Pápa fejére szállandó Galambot reptiben tzielba vettnek ábrázoltatik vala. Mondják, hogy született Anglus, 's gonosz tselekedeteiis arra mutatnak.

Béts. — A' mi F. Monárkhánk egészséges állapotban lévén, a' maga hatalma alatt lévő népének mennél jobb] és boldogabb lábra való állittáfában fáradszorgalmatoskodván; minden Kerfónésusi uttyának hire letsendefedni láttatott, és a' már kitrombitált Táborigi rendelésekis visszafordítottatnak lenni mondatnak. Kétséggel más környulállások atták elő magokat. A' F. Mulzka Tsáfszárné már utban vagon, 's hogy annál keveslebbet hazudjunk, többet nemis irunk erről, mig bizonyost nem tudunk; mert a' dolog magais nagyon halgat. — A' Bétsi Fő Templomnál 12, a' Kathédra's Templomnál pedig 8 Kánanokat hagytanak, a' tobbit Papfágokra osztották olly kegyelmes feltétel alatt, hogy a' mig élnek, mindég elobbeni fizetéseket fogják venni. — A' közelebb múlt Vafarnapot megelőzőt Vafarnapon edgy Anglus ló a' Práterben 300 font Sterlinget nyere 2 pertzentés alatt. Bizonyos Anglus Gavallérok fogadtanak vala a' Lovak futókormére, és az edgyik, vagy inkább a' lova, elnyere a' megirt summát. A' Közelebb múlt vafarnap ismét kigyulének azon helyre ló nyargalni, hol Bétsnek tsak nem nagyobb réfze jelene meg a' nézésre, hol edgy 20 ezrtendos legszébb virágjában lévő *Delini* nevü Hertzegfinak szárnyokra botsátott Paripája edgy Kotsi eleibe fogott Loba ütödvén, úgy esett hanyatt Urával, hogy a' Hertzegfi téfzié többé nyeregbe lábait vagy sem? kérdésben forog. —

Rá szedett a' napokban edgy vén szerelmes Katonát *Vénus*. Ezen Isten Afzszonynak itten oly szokása vagyon, hogy a' szolgálat után fogát hullatta *Amazon* Katonáit, a' leg ebül ofzultebb Banyákat szokta estvéneként verbunkra küldeni, és ezek a' verbuáltakat ugy szokták a' *Vénus* szolgálattjában lévőknél a'lientálni. A' napokban elindulá egy *Márs* szerelmes vén Katonája, edgy bizonyos Major estvének idején a' Verbunk platzra, hol legottan edgy savanyó tekintetű *Vénus* vén verbunkosnéjára találkozván, mondja a' Banya, hogy néki edgy igen szép 16 elztendős Leánykája vólna s. t. de fok pénzel járják a' válárt. Meg leszsz az alkú, elmegy a' Major a' vén Bünöffel, vagy mondom a' két vén bun edgyütt; a' Banyának már a' hangeltetis által adván, bévezeti az oldalkamarába, a' — 's tsak elbámul a' Major, hogy az ő kissebbik Leánya *Juliánna*, kinek 'Soldjára verbuáltatott; és kinek megalkudott bünéért már elő pénztis adott. Tsak gondolhatni mitsodás érzékenységek kozott — megfogá kezét maga természetetol nem megszize távozott *Juliánnájának* és mint két Publikánusok, tsak nem a' Sodomából futott Lót uttyán haza menének. —

A' gyümölts nem megszize esik a' fájától - *Julis* e' részben tanult az Apjától. — Egy Ágyú fojtásnál lévén Patvanán. — Eb oldaltsont, 'sebnék kell ilyen szüz Lián

Elegyes Tudósítások.

Szathmár Vármegyéből így tudósittatunk: „ Ama Vitzé Király, *Jósefhez* hasonló boltseflégü és szorgalmatoslagú Nagy *Jósef* Monárkhaannyi Gabonát szállított már Máramarosba, hogy mahonap talám a' szegény iustos házokbanis elveszti eddig való nevét,

és

és nem *Málémaros*, hanem *kenyérmaros* lesz. Tekintetes Tanácsos *Komjáti Sigmund* Ur, midőn *Szatmár Városlánák* ö Felsőségétől reá bízott bajait igazittaná, *Boldogaszfzony* havának 30-dikán mind a' mások mind a' maga földi bajoskodásaitól megmenekedék. — A' napokban meghal *Tzipfer Mátyás* nevezetű *Lútheranus Bányász* *Selmetzen*, ki mind a' maga *jó bányásztsága*ért, mind *betsületes magavifelelése*ért közönségesen szereztek vala. Elmegy a' *Felelése* az ott lévő *Exjésuitából* lett *Sörös* nevezetű *Plébánushoz*, hogy eltemetni engedné meg. Igenis, felel a' *Plébános*: de nem oda, a' *hová* a' több *Bányászokat*, hanem edgy óra járónyi földel túl azon, az ut mellé, a' *hová* a' *hammut hányák*. Ezt értvén, a' *meghólt*nak *Baráttjai*, mennek hárman a' *Plébánushoz*, és hárman *kérék*; de a' *mellyek* ellen a' *Plébános* *protestálván*, minekutánna a' *dolgot* elnem igazithatnák, *follyamodnak* *Gróf Kollóredóhoz* a' *fő Kamara Préseshez*, ki *míngyárt* *Selmetzen* *gyűlést* tartatván a' *Plébánust* *kényszeríté*, hogy a' *meghólt*at a' *maga Vállásának* *tzeremóniája* szerezint eltemetni *megengedje*; sőt maga a' *Gróf* *nemcsak* *temető helyet* mutata; hanem a' *megeshető Zenebonának* *eltávoztatása* véget magais a' *temetésen* *jelen* vólt. Ezen *történetet* a' *Posonyi Cenfor* az ott lévő *ujfág* *Levelekben* *közönségeslé* *tétetni* *megnem engedte*; nekünk *vagyon* *hát* *szereztenk* ezen *szép* *türedelembéli* *történettel* *E. Olvasóinknak* *udvarolni*. *Füredről* ezt *irják*: *Meghala* *náunk* az *ujszitendő* *elején* *edgy* *63* *esztendő*s *Tsutora* (*Kulats*), *ki* *noha* *20* *esztendő*s *korában* *kezdette* *vala* a' *Borítalt*, *mégis* *egész* *életében* *1307* *akó* *bort* *ivott* *meg*, a' *maga* *szája* *vallása* *szerezint*; *mert* *igy* *szollott* *edgykor* *beiszélgetés* *közben*, *ritka* *nap* *ivott* *5* *itzen* *alól*,

néha pedig megivott 12-tötis, ha jó szájaize tseperedett; azonban olly szép elmebéli tehettféggel birt, és olly hamar, és élmés találmányi voltanak, melyet az Á-t sem esmérő emberben lehetet tsudálni. Ezen példa nem a' követésre iratik, hanem ritkaságúl; mert a' fok borral élő vagy vízszáéő emberek többnyire rovid életűek, 'se' mégis illy fokáig élt. — A' Loveni Generál Seminariumban vólt zenebonájok a' Kis Papoknak tudvalévo. Januáriusnak 20 dikán bé méne az Univerfitás Főigazgatója a' Királyi Komissárius Urral edgyütt ezen Semináriumba: itt a' Kis Papok tanulások' esztendeje szerént hivattatván, megkérdeztetének: 1) Akarjáké az ujtanittás módját, vagy nem? és 2) akarnaké az ujj Professzorok' tanításain mindenkor megjeleni? Az első ellen senki sem felele; hanem a' 4 és 5 esztendőbéli Kis-Papok ezt felelék: hogy az ő lelkiefméreték meg nem engedné, hogy azt az Ekklesiái Törvenyt kövellék; melyre a' Rector ezt mondá nékiek. mennyetek a' ti Gondvifelotökhöz, vetkezzetekle, és még délelött a' Semináriumból kitakarodjatok; és igyis leve; az 5 és 4 esztendőbéli Kis Papok közzül edgysem marada a' Semináriumban, a' többi mind a' két punctumnak tellyefittését igérvén, megmaradtanak: de ezekközzulis a' férgesek következendő napokon annyira elhullattanak, hogy az egész Sémináriumban 26 Kis Pap talál-tatik. — Ama Párisi nagy fő Minister Wersénes Ur a' múlt hónapnak 26 - dikán már az utolsókenetetés elvévén minden további élet reményfégén kívül vala. *Második Józsefnek, Kaunitz-nak és Ennek fokát köszonhet Európa.*